

Chýba stratégia

Slovenskému agropotravinárstvu chýba dlhodobá koncepcia. Skonštatovali odborníci počas konferencie Agroprogress, ktorá sa uskutočnila 22. novembra v Trnave. Zároveň hľadali riešenia, ako ozdraviť slovenské poľnohospodárstvo a ako k tomu môžu prispieť aj samotní poľnohospodári a potravinári.

Stagnujeme

V prvom bloku predstavil analýzu stavu sektora po dvoch etapách Programov rozvoja vidieka (PRV) poľnohospodársky analytik Jaromír Matoušek. V dotáciách vrátane PRV sa za 14 rokov dostalo do odvetvia 10 mld. eur. Ide o jeden z najvyšších objemov peňazí v rámci EÚ. Podľa Matouškovej analýzy sa za posledných 10 rokov neefektívne využili prostriedky vo výške 1 380 mil. eur.

„Produkcia komodít po vstupe do Európskej únie v roku 2004 zásadne stagnuje, stagnujú celkové výnosy odvetvia, máme veľmi nízku úroveň pridanej hodnoty. Nebola stratégia, ako optimalizovať. Vôbec sa neriešil systém riadenia manažmentu, produkčných a trhových rizík, nebola riešená komplexná politika vo vzťahu k poľnohospodárskej pôde, jej ochrany,“ prízvukoval počas prezentácie Jaromír Matoušek.

Stanovme si ciele

Podľa exministra pôdohospodárstva Petra Baca mali všetky vlády koncepcie, ktoré boli častokrát dobré. Ako však kontrolovať záväzok vlády? Jeho víziou je stanovenie cieľov, ktoré by mala schváliť ústavná väčšina. *„Potrebujeme doktrínu, nemenné názory o smerovaní odvetvia. Zároveň musíme tieto vízie kontrolovať, či sa plnia. Už nemôžeme cúvať. Rusi prijali takého nariadenia pred 15 rokmi a teraz sú najväčšími vývozcami,“* vyslovil odvážnu myšlienku Peter Baco.

Teóriu potvrdzuje aj poľnohospodár z praxe. Peter Lekeš z poľnohospodárskeho družstva Sokolce

volá po jasných pravidlách, ktoré uľahčia podnikateľom plánovať na niekoľko rokov dopredu, a tak efektívne podnikáť. „*Ťažko sa predvída, nedokážeme robiť krátkodobé rozhodnutia,*“ podčiarkuje poľnohospodár s vyše 30 ročnými skúsenosťami.

Chyťme sa príležitosti

V druhej časti konferencie hľadali diskutéri odpovede na otázky, či je možné slovenské poľnohospodárstvo ozdraviť, prinavrátiť mu konkurencieschopnosť a spraviť z neho ziskový rezort.

Ladislav Miko, vedúci Stáleho zastúpenia Európskej komisie na Slovensku, zdôraznil, že našou najväčšou devízou pri príprave Spoločnej poľnohospodárskej politiky bude možnosť určiť, akými krokmi naplníme hlavné strategické ciele na úrovni členských štátov. „*Je to obrovská príležitosť pre všetky členské štáty. Ide o kľúčovú vec,*“ povedal vo svojom vystúpení Ladislav Miko a upriamil pozornosť na prípravu strategického rámca, ktorý musí byť v každej členskej krajine vytvorený do konca roka 2019. „*Musíme ho dobre nastaviť a nič nepodceniť, pretože bude len obmedzená možnosť nápravy. Máme veľkú šancu veľa z toho vyťažiť a určiť si, ako budeme peniaze utrácať,*“ doplnil.

Pomôže silná samospráva

Predseda SPPK Emil Macho by už rád zabudol na obdobie premárnených príležitostí počas dvoch Programov rozvoja vidieka. Je nutné hľadiť dopredu a spájať sily aj v samospráve. „*SPPK vníma prípravu SPP po roku 2020 ako základnú dogmu, na ktorej môžeme ďalej stavať. Počas posledného predstavenstva sme zriadili skupinu, ktorá sa bude pravidelne stretávať a poskytne pohľad najsilnejšej agropotravinárskej samosprávy. Pozícia silnej samosprávy je veľmi dôležitá, každý rozumne zmýšľajúci poľnohospodár o tom nepochybuje.*“ Skutkami najsilnejšej agrárnej samosprávy pri snahe o lepšie podmienky je Bratislavská deklarácia, Konzorcium s Českou republikou, či aktívny vstup SPPK do COPA COGECA.

Hlavným partnerom pri presadzovaní našich cieľov na pôde Bruselu je Česká republika. Počas odbornej konferencie prezentoval šéf Agrárnej komory Zdeněk Janděšek postrehy z nedávnych stretnutí na pôde Európskeho parlamentu. *„Neexistuje žiaden jednotný trh. Ak majú na hektár pôdy jednotlivé krajiny rôzne platby, tak nie sme na jednotnom trhu,”* okomentoval aktuálnu situáciu Zdeněk Janděšek.

Vzdelávajme spotrebiteľa

Spoločnou snahou naprieč celou agropotravinárskou vertikálou musí byť rýchla cesta von z nepriaznivého stavu. Poľnohospodár Maroš Kovalčík z PD Spišská Teplica vidí riešenie v zadefinovaní pojmu Aktívny farmár. Adrián Šedivý zo Slovenských cukrovarov Sered' zdôraznil, že všetko, čo robíme, robíme predovšetkým pre spotrebiteľa.

Veľmi dôležitá je osвета nášho odvetvia, výchova zákazníka a upozorňovanie na diferentné rozdiely potravín. Zároveň nie je možné, aby dovezený tovar s uhlíkovou stopou bol na pulte slovenského reťazca v nižšej cene ako od slovenského výrobcu. Dôležité by určite bolo aj zriadenie národného strategického plánu potravinárstva.